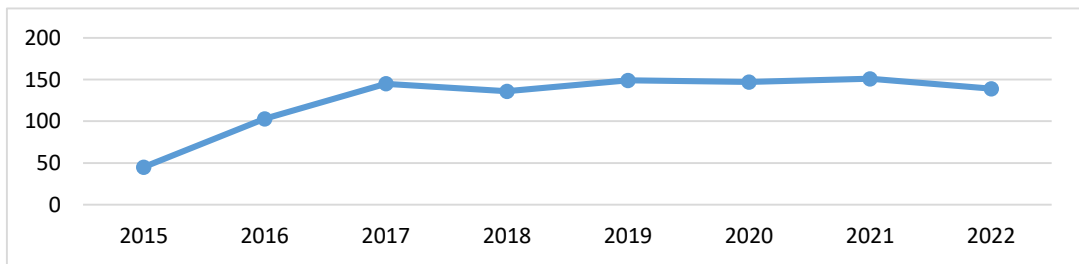

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ																		
Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante este elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.																		
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ																		
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Sursa proiectului: proiectul este elaborat ca urmare a angajamentelor asumate de Republica Moldova în baza Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Temeiul legal: În temeiul art.6 alin.(1) din Legea nr. 68/2013 despre semințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 417), cu modificările ulterioare, și al art. 9 alin. (1) din Legea viei și vinului nr. 57/2006 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 64-68, art. 193); Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante într-o executare a acțiunii nr. 139 din PNA, clusterul 5. Anexa A, Resurse naturale, agricultură și coeziune, cap. 12. Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025.																		
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Creșterea rapidă a cererii de produse ecologice, combinată cu primele pentru produsele ecologice la nivel mondial, pot prezenta oportunități semnificative pentru Moldova. Moldova este o țară cu resurse agricole semnificative, apropiată geografic de piețele ecologice în creștere ale Uniunii Europene (UE), orientate spre calitate și cu conexiuni relativ bune la nivel global. Agricultură a fost întotdeauna o coloană vertebrală a economiei și a mijloacelor de trai ale oamenilor din Moldova. Anuarul privind Agricultură Ecologică în Republica Moldova arată că, în 2021 a fost înregistrată sporirea suprafețelor certificate ecologic cât și creșterea numărului de agenți economici implicați în sistem ecologic. În anul 2022, însă, s-a atestat o descreștere comparativ cu 2021, conform rapoartelor Organismelor de Control, numărul producătorilor scăzând de la 151 de producători în 2021 la 139 de producători în 2022.																		
Fig. 1 Numărul entităților încadrate în lanțul valoric al agriculturii ecologice în Moldova:																		
 <table><tr><th>An</th><th>Numărul entităților</th></tr><tr><td>2015</td><td>45</td></tr><tr><td>2016</td><td>105</td></tr><tr><td>2017</td><td>145</td></tr><tr><td>2018</td><td>135</td></tr><tr><td>2019</td><td>150</td></tr><tr><td>2020</td><td>145</td></tr><tr><td>2021</td><td>155</td></tr><tr><td>2022</td><td>140</td></tr></table>	An	Numărul entităților	2015	45	2016	105	2017	145	2018	135	2019	150	2020	145	2021	155	2022	140
An	Numărul entităților																	
2015	45																	
2016	105																	
2017	145																	
2018	135																	
2019	150																	
2020	145																	
2021	155																	
2022	140																	
Sursa: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare																		

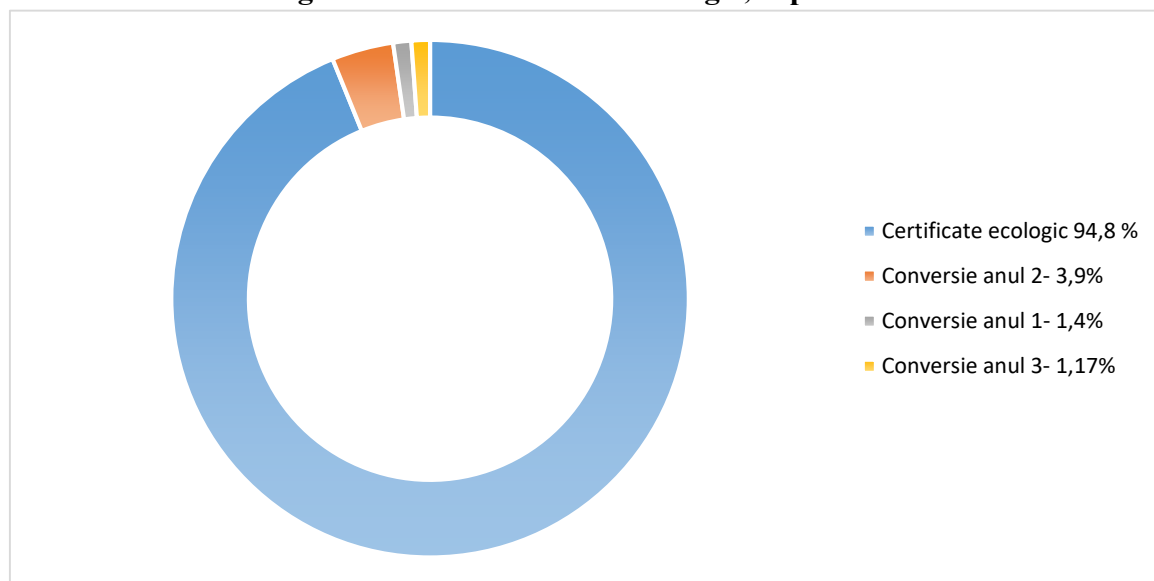
În anul 2022 au fost înregistrate 28616,07 ha de teren agricol în sistem ecologic, cu 102,86 ha mai puțin decât în anul 2021. Din suprafața totală, în sistem ecologic 23756,81 ha sunt deja certificate; 1100 ha sunt în perioada de conversie anul 1; 4477 ha se afla deja în anul doi de conversie și 383,7 ha sunt în ultimul an de conversie. Estimativ putem spune că în următorul an agricol vor fi deja cu plus 383,7 ha de teren agricol certificat ecologic.

Suprafața de terenuri agricole ecologice în UE au crescut cu 5,3%. Cele mai recente date pentru Europa arată că terenurile agricole ecologice au atins aproximativ 17,1 milioane de hectare (UE: 14,9 milioane de hectare) sau o pondere de aproximativ 3,4% (UE: 9,2%).

Dacă în UE terenul în agricultură ecologică este în creștere atunci, în Republica Moldova a fost înregistrată o diminuare a suprafeței terenului agricol înregistrat în sistem ecologic.

Suprafața terenului agricol certificat ecologic sau în conversie conform datelor furnizate de către organismele de certificare, este în diminuare în anul 2022 cu 102,86 ha față de anul 2021.

Fig. 2 Terenurile în sistem ecologic, raport 2022

Sursa: Atlasul agriculturii ecologice 2022

În conformitate cu datelor atlasului agriculturii ecologice, a sporit și numărul culturilor ecologice cât și a produselor certificate ecologic.

Dacă în anul 2019 au fost înregistrate 71 de culturi și 53 de produse certificate ecologic, atunci în anul 2022 avem înregistrate 78 culturi ecologice și certificate 97 de produse ecologice.

Tipul de activitate a entităților economice încadrate în lanțul valoric al agriculturii ecologice este: producerea, procesarea, zootehnia, comerțul și colectarea.

A sporit interesul pentru tipul de activitate procesare în anul 2022 până la 21,5%, (comparativ cu anul 2021 -12,8%). Interesul sporit față de domeniul procesare bucură, astfel materia primă produsă în țară va fi cu valoare adăugată.

În anul 2021 a fost lansat proiectul agricol „EcoSeeds LuMo - De la sămânță la raft”, sprijinit de UE prin programul EU4Business, acest proiect vizează dezvoltarea producției de material semincer ecologic în Moldova, implicând Institutul de Horticultură din Chișinău și institute din Luxemburg. El oferă instruire, schimb de experiență și crearea unui laborator pentru producerea de semințe ecologice ce pot fi ulterior certificate.

În Republica Moldova, producerea ecologică este concentrată în mare parte pe culturile anuale cerealiere, dar și pe cultivarea nucilor, fructelor uscate, semințelor și uleiurilor de floarea-soarelui, a leguminoaselor, precum soia, mazărea, pe producerea vinului ecologic.

Grâul și floarea-soarelui sunt două culturi care asigură atât vânzarea pe piața internă, cât și exporturi importante. Grâul se cultivă ecologic pe o suprafață de peste 4.300 ha, în timp ce floarea-soarelui se întinde pe aproximativ 6.400 ha. În topul cerealelor crescute ecologic la noi în țară se mai numără porumbul (peste 5.500 ha), soia (1.444 ha) și mazărea (circa 1.400 ha).

Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 este necesară din mai multe considerente. În prezent, cadrul normativ național transpune doar parțial Directiva 2002/53/CE privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole, fără a integra prevederile Directivei 2003/90/CE, această nealinieare creează un decalaj față de legislația Uniunii Europene și limitează posibilitatea Republicii Moldova de a raporta un grad complet de armonizare în domeniu.

Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 43/2013 tratează uniform cerințele pentru soiurile convenționale și cele ecologice, fără a recunoaște particularitățile genetice ale acestora din urmă. Soiurile ecologice prezintă un nivel mai ridicat de variabilitate, care nu poate fi încadrat în aceleași standarde stricte de uniformitate aplicabile soiurilor convenționale. Din acest motiv, în lipsa unor norme adaptate, procesul de înregistrare a soiurilor ecologice este anevoios și descurajant pentru amelioratori și fermieri.

Un alt aspect problematic îl constituie examinarea de distinctivitate, uniformitate și stabilitate. Actuala reglementare nu prevede expres ca testarea de distinctivitate, uniformitate și stabilitate să fie efectuată în condiții ecologice, deși Legea nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice impune acest lucru. Totodată, nu sunt stipulate cerințe clare privind adaptarea testelor la nevoile agriculturii ecologice, cum ar fi rezistența la boli, toleranța la condiții pedologice variate sau utilizarea minimă a inputurilor chimice.

În același timp, cadrul normativ nu oferă soluții alternative în situațiile în care autoritatea națională nu poate organiza testările în regim ecologic. Lipsesc prevederile privind desfășurarea acestora în ferme ecologice, la sediul amelioratorilor sau în baza unor acorduri bilaterale cu alte state, ceea ce reduce flexibilitatea și încetinește procesul de admitere a soiurilor.

În aceste condiții, modificarea actului normativ devine esențială. Actualizarea Regulamentului va permite adaptarea cerințelor de testare la specificul soiurilor ecologice, introducerea unor norme clare privind testarea VAU în condiții ecologice, precum și instituirea unor mecanisme flexibile de examinare. Totodată, completarea clauzei de armonizare va asigura o transpunere corectă și integrală a normelor europene, consolidând procesul de aliniere legislativă al Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin completarea Hotărârii de Guvern nr. 43/2013 cu includerea Capitolului XI caracteristicile minime de analiză și condițiile minime de verificare a anumitor soiuri de specii de plante agricole, alinierea la Directiva 2003/90/CE, se face un pas important în armonizarea cadrului normativ cu cel al Uniunii Europene și în susținerea dezvoltării agriculturii ecologice.

Capitolul stabilește reguli clare privind testarea și evaluarea soiurilor ecologice, recunoscând particularitățile acestora în raport cu soiurile convenționale. Astfel, în ceea ce privește caracterul distinctiv și stabilitatea, toate caracteristicile prevăzute în protocoalele și orientările tehnice rămân obligatorii. În privința uniformității, însă, reglementările aduc o flexibilitate suplimentară, permițând ca anumite caracteristici să fie evaluate într-un mod mai puțin strict. Această abordare are la bază specificul genetic al soiurilor ecologice, care pot prezenta o variabilitate mai mare, fără a afecta însă valoarea lor pentru producția agricolă.

Un alt element esențial îl constituie examinarea valorii culturale și de utilizare. Conform noilor prevederi, testarea la valoarea culturală și de utilizare se va efectua în condiții ecologice, luându-se în considerare nevoile și obiectivele specifice ale agriculturii ecologice, cum ar fi rezistența sau toleranța la boli, adaptarea la diferite tipuri de sol și la condiții climatice locale. În cazul în care autoritatea națională nu poate organiza aceste testări în regim ecologic, este prevăzută posibilitatea desfășurării lor în ferme ecologice, sub supravegherea autorităților, sau chiar în alte state, în baza unor acorduri bilaterale.

Necesitatea completării pct. 26 constă în eficientizarea procesului de admitere a soiurilor în Catalogul Republicii Moldova și în facilitarea accesului agricultorilor la material semincer modern și competitiv. Prin introducerea subpunctului 4) – „pentru admiterea soiurilor ale căror semințe sunt destinate comercializării într-un alt stat care le-a admis” – se creează premisele pentru o procedură mai flexibilă și aliniată practicilor internaționale.

Astfel, dacă un soi este deja admis într-un alt stat care aplică cerințe echivalente, autoritățile naționale ar putea evita repetarea testărilor de la zero, reducând efortul administrativ și durata procesului de înregistrare. Totodată, această abordare ar facilita comerțul cu semințe și ar permite agricultorilor moldoveni acces mai rapid la soiuri performante, contribuind la sporirea competitivității și diversificării producției agricole.

Măsura propusă este, de asemenea, în concordanță cu bunele practici internaționale din domeniul recunoașterii reciproce a rezultatelor testărilor și cu principiile comerțului echitabil. În plus, recunoașterea rezultatelor obținute într-un alt stat partener ar reduce costurile pentru amelioratori și producători, stimulând investițiile și inovațiile în domeniul semințelor. În ansamblu, prevederea ar susține procesul de armonizare legislativă cu Uniunea Europeană și ar contribui la dezvoltarea durabilă a sectorului agricol din Republica Moldova.

Completarea regulamentului cu anexele nr. 6–8, sunt stabilite listele oficiale ale speciilor pentru care se aplică protocoalele tehnice ale CPVO și ghidurile de testare ale UPOV, precum și caracteristicile speciale aferente soiurilor destinate agriculturii ecologice. Aceste anexe constituie baza tehnică pentru efectuarea testelor de distinctivitate, uniformitate și stabilitate și Valoarea culturală și de utilizare, asigurând armonizarea procedurilor naționale cu cerințele Uniunii Europene și ale organizațiilor internaționale de profil.

Prin aceste completări, cadrul legal va permite recunoașterea și înregistrarea soiurilor ecologice care aduc o ameliorare clară pentru anumite regiuni, fie prin productivitate, fie prin calități superioare ale recoltelor.

Intrarea în vigoare a proiectului va asigura un cadru normativ modern și flexibil, care să sprijine amelioratorii și fermierii ecologici, să faciliteze introducerea pe piață a soiurilor adaptate condițiilor locale și să ofere consumatorilor acces la produse agricole ecologice de calitate. În același timp, completarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 consolidează alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul producției de semințe și material săditor, contribuind la competitivitatea și durabilitatea sectorului agricol.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

În contextul celor menționate supra, se constată că aplicarea unor scenarii alternative decât cele expuse prin prisma proiectului propus nu va produce efectul scontat în măsura în care să corespundă atingerii obiectivului stabilit. Respectiv, alte modalități de soluționare a problemei definite și descrise mai sus nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului dat pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante nu implică costuri de conformare finanțate din bugetul de stat.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea acestui proiect nu necesită alocarea surselor financiare suplimentare din bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Aprobarea modificărilor va avea un impact direct asupra sectorului privat, în special asupra amelioratorilor, producătorilor și comercianților de semințe. Prin introducerea unui cadru legal clar și adaptat specificului agriculturii ecologice, operatorii privați vor avea posibilitatea să înregistreze și să valorifice soiuri ecologice pe piața națională și internațională, ceea ce le va deschide noi oportunități comerciale. Flexibilitatea în testarea uniformității și recunoașterea nevoilor specifice ale agriculturii ecologice vor reduce barierele de acces pe piață pentru amelioratori și vor stimula investițiile în cercetare și dezvoltare. Totodată, fermierii privați vor beneficia de acces la material semincer adaptat condițiilor locale, ceea ce le va permite obținerea unor recolte mai stabile și competitive, cu valoare adăugată mai mare pe segmentul produselor ecologice. În ansamblu, aceste modificări vor încuraja inovarea, diversificarea producției și consolidarea competitivității sectorului privat din domeniul agricol.
4.4. Impactul social Impactul social al modificărilor va fi unul pozitiv, întrucât acestea sprijină extinderea agriculturii ecologice și, implicit, dezvoltarea comunităților rurale. Prin accesul la soiuri ecologice adaptate, fermierii vor putea obține venituri mai stabile și mai sigure, ceea ce va contribui la creșterea bunăstării gospodăriilor agricole și la reducerea vulnerabilității sociale. Totodată, promovarea semințelor ecologice va genera oportunități noi de ocupare a forței de muncă, atât în domeniul producției și comercializării materialului semincer, cât și în fermele ecologice, încurajând implicarea tinerilor și păstrarea populației active în zonele rurale. Consumatorii vor avea acces la produse agricole ecologice de calitate superioară, ceea ce va contribui la îmbunătățirea sănătății publice și la creșterea încrederii în produsele autohtone. În ansamblu, modificările vor stimula consolidarea capitalului social în mediul rural, printr-o mai bună cooperare între fermieri, cercetători și autorități, și vor contribui la o tranziție echitabilă către un sistem alimentar mai durabil. 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Nu este aplicabil. 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului Aprobarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 43/2013 va produce un impact pozitiv asupra mediului, întrucât noile prevederi stimulează utilizarea soiurilor ecologice mai rezistente la boli și adaptate condițiilor locale. Aceasta va reduce dependența de pesticide și fertilizanți chimici, contribuind la diminuarea poluării solului și a resurselor de apă, dar și la protejarea biodiversității. Prin flexibilizarea cerințelor de uniformitate, se creează premisele pentru menținerea și valorificarea diversității genetice a plantelor, ceea ce sporește reziliența ecosistemelor agricole la schimbările climatice. Totodată, utilizarea unor soiuri adaptate agriculturii ecologice favorizează conservarea resurselor naturale și protecția polenizatorilor și a altor organisme benefice. În ansamblu, completarea cadrului normativ va contribui la dezvoltarea unei agriculturi mai durabile și la alinierea Republicii Moldova la obiectivele europene de protecție a mediului și tranziție ecologică.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul transpune Directiva 2003/90/CE a Comisiei din 6 octombrie 2003 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a articolului 7 din Directiva 2002/53/CE a Consiliului în ceea ce privește caracteristicile minime de analizat și condițiile minime de verificare a anumitor soiuri de specii de plante agricole, astfel cum a fost modificată prin Directiva de punere în aplicare (UE) 2024/2963 a Comisiei din 29 noiembrie 2024 de modificare a Directivelor 2003/90/CE și 2003/91/CE în ceea ce privește protocoalele de examinare a anumitor soiuri de specii de plante agricole și de specii de legume (CELEX: 02003L0090), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 254 din 8 octombrie 2003, p. 7
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Întru asigurarea transparenței procesului decizional, conform prevederilor art.10 și art.11 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul și Nota de Fundamentare au fost transmise pentru examinare și consultare părților interesate pe e-mail, totodată, au fost plasate pentru consultări publice pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Proiecte de documente”, și pe pagina web particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntul-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-modificarea-hotararii-guvernului-nr-432013-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-testarea-si-admiterea-soiurilor-in-catalogul-soiurilor-de-plante/14904
7. Concluziile expertizelor
În temeiul art.36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție efectuată de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice efectuată de către Ministerul Justiției.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu necesită modificarea altor acte.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Potrivit prevederilor monitorizarea și evaluarea se va efectua de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN